

معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی

شیوه‌نامه جامع آموزشی دوره‌های تحصیلی دانشگاه بیرجند

سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷

فهرست مطالب

- بخش اول: مقدمه، هدف و تعاریف ۳
- بخش دوم: مواد عمومی ۵
- بخش سوم: مواد اختصاصی دوره‌های کاردانی و کارشناسی (پیوسته و ناپیوسته) ۷
- بخش چهارم: مواد اختصاصی دوره کارشناسی ارشد ۱۰
- بخش پنجم: مواد اختصاصی دوره دکتری تخصصی ۱۲
- پیوست الف: نحوه معادل‌سازی دروس در دوره‌های مختلف ۱۶
- پیوست ب: شیوه ارزیابی پایان‌نامه کارشناسی ارشد ۱۸
- پیوست پ: شرایط احراز توانمندی زبان خارجی برای دانشجویان دکتری ۲۰
- پیوست ت: شیوه برگزاری ارزیابی جامع دوره دکتری تخصصی ۲۱
- پیوست ث: شیوه تدوین، دفاع و ارزیابی رساله دکتری ۲۲

دانشگاه بیرجند

بخش اول: مقدمه، هدف و تعاریف

مقدمه

با استناد به قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری مصوب ۱۳۸۳/۵/۱۸ مجلس شورای اسلامی و در اجرای مفاد ماده ۲ سیاست‌ها و ضوابط اجرایی حاکم بر آمایش آموزش عالی در جمهوری اسلامی ایران " (موسوم به طرح آمایش) مصوب ۱۳۹۴/۱۲/۱۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی، آیین‌نامه دوره‌های تحصیلی به شرح زیر تدوین می‌گردد. این آیین‌نامه در دو بخش عمومی و اختصاصی همراه با پیوست‌های آن تنظیم شده است.

ماده ۱. هدف

هدف از تدوین این آیین‌نامه، انتظام بخشیدن به امور تحصیلی دانشجویان از طریق تعیین چارچوب قانونی برای اجرای هماهنگ، یکپارچه و صحیح برنامه‌های آموزشی و پژوهشی دانشگاه‌ها و موسسه‌های آموزش عالی کشور به منظور تربیت نیروی انسانی متخصص، متعهد، آشنا با علم و آخرین دستاوردهای علمی، و منطبق با نیازهای جامعه، در راستای بهره‌گیری بهینه از ظرفیت‌های موجود برای ارتقای سطح کیفی آموزش و پژوهش در دوره‌های کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی است. دوره‌های تحصیلی «دکتری عمومی رشته دامپزشکی» و «دستکاری دوره‌های تخصصی»، یا شیوه‌های پذیرش مانند «کارشناسی ارشد پیوسته»، «دکتری پیوسته»، دارای مقررات ویژه خود هستند و از آیین‌نامه‌های جداگانه پیروی می‌کنند.

ماده ۲. تعاریف

وزارت: منظور وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.

دانشگاه: منظور هر یک از دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی و پژوهشی دارای مجوز تاسیس از مراجع ذی‌ربط که مجری دوره‌های کاردانی، کارشناسی ناپیوسته، کارشناسی پیوسته، کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی هستند.

آموزش رایگان: منظور آموزش دانشجو در طول سنوات مجاز دوره تحصیلی، بدون پرداخت هزینه (در دانشگاه‌های استفاده‌کننده از بودجه عمومی دولت) است.

دانشجو: فردی است که در یکی از دوره‌های آموزش عالی برابر ضوابط معین، پذیرفته شده، ثبت نام کرده و به تحصیل مشغول است.

دانش آموخته: فردی است که یکی از رشته‌های دوره‌های تحصیلی مصوب را با موفقیت به پایان رسانده و برابر ضوابط معین، گواهی یا مدرک تحصیلی مربوطه را دریافت کرده است.

حضور: شیوه‌ای از پذیرش است که دانشجو به صورت تمام وقت در فعالیتهای تحصیلی دانشگاه شرکت می‌کند.

غیرحضور: شیوه‌ای از پذیرش است که دانشجو بدون حضور در دانشگاه، فعالیتهای تحصیلی دارد.

نیمه‌حضور: شیوه‌ای از پذیرش است که بخشی از آموزش آن حضور و بخش دیگری غیرحضور به انجام می‌رسد.

شهریه‌پرداز: منظور آموزش دانشجو در یک دوره تحصیلی، به ازای پرداخت هزینه‌ها است.

نیمسال تحصیلی: بازه زمانی تعیین شده که شامل ۱۶ هفته آموزش و ۲ هفته امتحانات پایانی است.

بازه تابستانی: بازه زمانی شامل ۶ هفته آموزش و ۱ هفته امتحانات است.

برنامه درسی: مجموعه به هم پیوسته‌ای از دروس هر رشته تحصیلی با هدفی مشخص، مصوب مراجع قانونی است.

واحد درسی: ارزش مقدار درسی است که مفاد آن برای هر واحد نظری ۱۶ ساعت، عملی یا آزمایشگاهی ۳۲ ساعت، کارگاهی یا عملیات میدانی (بازدید علمی) ۴۸ ساعت، کارورزی یا کار در عرصه ۶۴ ساعت و کارآموزی ۱۲۰ ساعت در طول یک نیمسال تحصیلی یا بازه تابستانی است و طبق برنامه درسی مصوب اجرا می‌شود.

درس جبرانی: درسی است که با تایید گروه آموزشی، گذراندن آن برای رفع کمبود دانش یا مهارت دانشجوی، در آغاز دوره تحصیلی، ضروری تشخیص داده می‌شود.

مشروطی: وضعیت تحصیلی است که دانشجو در یک نیمسال، برحسب مقررات هر دوره تحصیلی، معدل کمتر از حدنصاب تعیین شده در آن دوره را کسب کرده باشد.

رشته تحصیلی: یک شعبه فرعی از شاخه‌های علمی که به لحاظ موضوع دارای قلمرو مشخص و متمایز از سایر شاخه‌های علمی است و به احراز دانش تخصصی، مهارت یا کارآمدی معینی می‌انجامد.

گرایش تحصیلی: به شعبه‌ای از یک رشته که ناظر بر وجه تخصصی آن باشد، اطلاق می‌شود. اختلاف درس‌ها در دو گرایش از یک رشته، نباید از ۷۰ درصد کل واحدهای رشته بیشتر باشد.

کاردانی پیوسته: دوره تحصیلی است که دارندگان مدرک دیپلم (در نظام آموزشی دارای پیش‌دانشگاهی بدون نیاز به گذراندن دوره پیش‌دانشگاهی) به آن وارد می‌شود و با گذراندن حداقل ۶۸ واحد درسی طبق برنامه مصوب، به دریافت مدرک کاردانی نایل می‌آیند.

کاردانی ناپیوسته: دوره تحصیلی پس از دوره متوسطه است که فرد پس از اخذ دیپلم و گذراندن دوره پیش‌دانشگاهی (در نظام آموزشی دارای پیش‌دانشگاهی) به آن وارد شده و با گذراندن حداقل ۶۸ واحد درسی طبق برنامه مصوب، به دریافت مدرک کاردانی نایل می‌آید.

کارشناسی پیوسته: دوره تحصیلی پس از دوره متوسطه است که فرد پس از اخذ دیپلم و گذراندن دوره پیش‌دانشگاهی (در نظام آموزشی دارای پیش‌دانشگاهی) به آن وارد شده و با گذراندن حداقل ۱۳۰ واحد درسی طبق برنامه مصوب، به دریافت مدرک کارشناسی نایل می‌آید.

کارشناسی ناپیوسته: دوره تحصیلی است که پس از دوره کاردانی (پیوسته یا ناپیوسته) آغاز و با گذراندن حداقل ۶۸ واحد درسی طبق برنامه مصوب، به دریافت مدرک کارشناسی منتهی می‌شود.

کارشناسی ارشد: دوره تحصیلی است که پس از دوره کارشناسی آغاز می‌شود و شامل ۲۸ تا ۳۲ واحد درسی است.

دکتری تخصصی: دوره تحصیلی است که پس از دوره کارشناسی ارشد آغاز می‌شود و شامل ۳۶ واحد درسی است.

گروه آزمایشی: مجموعه رشته‌های تحصیلی در دوره متوسطه است که با توجه به مواد آزمونی مشترک دسته‌بندی می‌شود.

گروه آموزشی: بنیادی‌ترین واحد سازمانی دانشگاهی متشکل از تعدادی عضو هیئت علمی با تخصص مشترک، در یک رشته علمی خاص یا چند رشته متجانس که به‌منظور ایجاد و اجرای آن رشته تحصیلی در دانشگاه تشکیل می‌شود.

دوره هم‌عرض: دوره‌ای است که در مجموعه گروه‌های آموزشی هم‌راستا تعریف شوند.

شورای آموزشی: یکی از شوراهای تخصصی در نخستین سطح سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی راهبردی در امور آموزشی دانشگاه است که به منظور ایجاد هماهنگی و تسهیل در امور اجرایی مرتبط با تحصیل دانشجوی در حوزه معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی تشکیل می‌شود.

شیوه آموزشی - پژوهشی: شیوه‌ای تحصیلی در دوره کارشناسی ارشد و دکتری تخصصی که برنامه درسی مربوط به آن، علاوه بر واحدهای درسی، مشتمل بر اجرای یک پروژه تحقیقاتی است که منجر به پایان‌نامه و یا رساله می‌شود.

شیوه مجازی: شیوه آموزشی در دوره کارشناسی و یا کارشناسی ارشد است که دانشجوی آن برابر ضوابط معین پذیرفته و ثبت‌نام می‌شود و به کمک فناوری اطلاعات و ارتباطات، تحصیل می‌کند. در این شیوه دانشجوی نیمه حضوری و یا غیرحضوری تحصیل می‌کند.

ارزیابی جامع: بررسی همه جانبه از توانمندی‌های آموزشی و پژوهشی دانشجوی دکتری تخصصی است که پس از گذراندن واحدهای دوره برگزار می‌شود.

راهنمای آموزشی: عضو هیئت علمی آگاه و مسلط به امور آموزشی و پژوهشی است که از سوی دانشگاه انتخاب می‌شود تا از تاریخ ورود تا پایان دوره تحصیلی، راهنمای تحصیل دانشجوی باشد.

پایان‌نامه: مستند علمی است که در فرآیند تحصیل دانشجوی دوره کارشناسی ارشد و از طریق تحقیق در یک حوزه معین از رشته یا گرایش تحصیلی و با راهنمایی استاد/استادان راهنما و حسب مورد براساس استانداردهای پژوهشی تدوین می‌شود.

رساله: مستند علمی است که در فرآیند تحصیل دانشجوی دوره دکتری تخصصی و از طریق تحقیق در یک حوزه معین از رشته یا گرایش تحصیلی، با راهنمایی استاد/استادان راهنما و براساس استانداردهای پژوهشی با هدف توسعه مرزهای دانش تدوین می‌شود.

بخش دوم: مواد عمومی

ماده ۳. شرایط ورود

شرط ورود به دانشگاه، تأیید شایستگی‌های عمومی از طریق پذیرفته شدن در آزمون ورودی و یا کسب پذیرش از دانشگاه طبق ضوابط و مقررات مصوب وزارت است.

ماده ۴. نظام آموزشی دانشگاه

آموزش در دانشگاه مبتنی بر نظام واحدی است.

ماده ۵. دوره‌های مجاز

دانشگاه موظف است برای دوره‌ای که مجوز آن را از مراجع قانونی دریافت نموده است، دانشجو بپذیرد و فقط برنامه‌های آموزشی و درسی که براساس ضوابط ابلاغی وزارت تدوین گردیده است، را اجرا نماید.

تبصره ۱: چگونگی و ترتیب ارائه تمامی دروس هر دوره و هر رشته با رعایت پیش‌نیاز (تقدم و تأخر) هر درس طبق برنامه درسی مصوب بر عهده گروه آموزشی است.

تبصره ۲: دانشجو در آخرین نیمسال تحصیلی از رعایت مقررات مربوط به تبصره ۱ این ماده معاف است.

ماده ۶. شرایط آموزش رایگان

آموزش رایگان برای هر دانشجو، در هر دوره تحصیلی صرفاً یک‌بار امکان پذیر است.

تبصره. دانشجوی مشمول آموزش رایگان، در صورت حذف غیرموجه درس به تشخیص دانشگاه یا به دست نیاوردن نمره قبولی در هر درس، برای انتخاب مجدد همان درس یا درس جایگزین آن، موظف به پرداخت هزینه درس مطابق تعرفه مصوب هیئت امنای دانشگاه است.

ماده ۷. سقف سنوات مجاز

سقف مدت مجاز تحصیل در هر دوره محدود است. ادامه تحصیل دانشجو در خارج از سنوات مجاز، منوط به تأیید مراجع قانونی دانشگاه خواهد بود.

تبصره: برای دانشجویان پسر، سنوات معافیت تحصیلی تابع مقررات سازمان نظام وظیفه عمومی بوده، کسب اطلاع و پیگیری‌های لازم بر عهده شخص دانشجو است.

ماده ۸. حضور دانشجو

حضور دانشجو در تمام جلسات کلاس درس دوره‌های تحصیلی حضوری الزامی است.

تبصره. اگر دانشجو در درسی بیش از سه شانزدهم جلسات کلاس و یا در جلسه امتحان پایان نیمسال همان درس، غیبت کند، نمره آن درس صفر خواهد شد (با تأثیر در میانگین نیمسال و بدون تأثیر در میانگین کل). در صورتی که به تشخیص شورای آموزشی دانشگاه، غیبت دانشجو موجه (خارج از اراده وی) تشخیص داده شود، آن درس صفر، از مجموع درس‌های آن نیمسال حذف می‌شود.

ماده ۹. ارزیابی پیشرفت تحصیلی دانشجو

پیشرفت تحصیلی دانشجو در هر درس، توسط عضو هیئت علمی یا مدرس همان درس و بر اساس حضور، شرکت در فعالیت‌های کلاسی و نتایج امتحانات ارزشیابی می‌شود. نمره ارزشیابی از هر درس به صورت عددی از صفر تا ۲۰ محاسبه می‌شود.

تبصره ۱. برگزاری آزمون کتبی برای درس‌های نظری الزامی است.

تبصره ۲. دانشجویی که در هر نیمسال در یک یا چند درس نمره قبولی کسب نکند، چنانچه در نیمسال‌های بعدی، درس یا دروس مذکور را با نمره قبولی بگذراند، نمره یا نمره‌های مردودی قبلی در ریز نمرات تحصیلی دانشجو فقط ثبت و باقی می‌ماند؛ اما این نمره‌ها در محاسبه میانگین کل دوره بی‌اثر و صرفاً آخرین نمره قبولی در آن درس ملاک محاسبه میانگین کل دوره خواهد بود.

تبصره ۳. گذراندن دروس با استفاده از تبصره ۲، مشروطی دانشجو در نیمسال‌های قبل را خنثی نمی‌کند.

تبصره ۴. تسهیلات تبصره ۲ شامل دانشجویانی که به دلیل تقلب و یا حکم کمیته انضباطی، نمره مردودی دریافت می‌کنند، نمی‌شود.

تبصره ۵. نمرات درس تمرین دبیری، کارآموزی و کارورزی، عملیات صحرائی، کار در عرصه و دروسی که در برنامه درسی مصوب، با پروژه ارائه می‌شود، در صورتی که به تشخیص مدرس و تأیید گروه آموزشی مربوط، تکمیل آنها در طول یک نیمسال تحصیلی میسر نباشد، ناتمام تلقی می‌شود، مهلت قطعی شدن نمره ناتمام طبق مصوبات شورای آموزشی دانشگاه خواهد بود و پس از آن، دروس ناتمام حذف آموزشی خواهند شد.

ماده ۱۰. حذف درس

با تأیید گروه، دانشجو می‌تواند تا دو هفته قبل از شروع امتحانات پایان نیمسال، بدون هزینه و تا ۲۴ ساعت قبل از شروع امتحان درس، با پرداخت هزینه مصوب هیئت امنای دانشگاه، فقط یک درس نظری را حذف کند، به شرط آنکه تعداد واحدهای باقیمانده دانشجو کمتر از حد نصاب لازم برای واحدهای هر نیمسال نشود.

تبصره. در صورتی که تعداد واحدهای نیمسال تحصیلی دانشجو بنا به دلایل موجه و خارج از اراده وی به کمتر از حد نصاب برسد، آن نیمسال به عنوان یک نیمسال کامل جزو سنوات تحصیلی وی محسوب می‌شود؛ اما در مشروط شدن یا ممتاز شدن دانشجو بی‌تأثیر است.

ماده ۱۱. مرخصی تحصیلی

دانشجو می‌تواند با احتساب در سنوات تحصیل، به ازای هر ۴ نیمسال مجاز یک نیمسال از مرخصی تحصیلی استفاده کند. در این خصوص، لازم است دانشجو درخواست خود را قبل از شروع نیمسال تحصیلی از طریق پرتال دانشجویی ارائه و پیگیری لازم را تا تأیید سایر مراحل انجام دهد.

تبصره. بررسی مصادیق مرخصی بدون احتساب در سنوات تحصیلی مانند مرخصی زایمان، مرخصی پزشکی، مأموریت همسر یا والدین، در اختیار دانشگاه است. در این خصوص لازم است دانشجو درخواست خود را قبل از شروع نیمسال تحصیلی از طریق پرتال دانشجویی ارائه و پیگیری های لازم را تا تأیید سایر مراحل انجام دهد.

ماده ۱۲. حذف نیمسال تحصیلی

حذف نیمسال تحصیلی با درخواست دانشجو، از طریق پرتال دانشجویی و پیگیری تأیید سایر مراحل درخواست، ضمن احتساب در سنوات تحصیلی، حداکثر تا قبل از شروع امتحانات مطابق تقویم آموزشی دانشگاه امکان پذیر است.

ماده ۱۳. انصراف از تحصیل

دانشجوی متقاضی انصراف از تحصیل، باید از طریق پرتال دانشجویی برای انصراف از تحصیل اقدام و مراحل را تا حصول نتیجه و تصفیه حساب پیگیری نماید. دانشجوی مجاز است فقط برای یکبار و تا دو ماه از تاریخ ارائه درخواست، تقاضای انصراف خود را پس بگیرد.

تبصره ۱. انصراف از تحصیل برای دانشجویان روزانه منجر به لغو تعهدات آموزش رایگان نخواهد شد.

تبصره ۲. در صورت ارائه درخواست انصراف از تحصیل توسط دانشجوی شهریه‌پرداز قبل از شروع نیمسال تحصیلی مندرج در تقویم آموزشی دانشگاه، هزینه نیمسال از وی دریافت نمی‌شود، اما در صورت ارائه درخواست انصراف از هنگام شروع نیمسال تا قبل از تاریخ حذف و اضافه، وی ملزم به پرداخت شهریه ثابت است. چنانچه زمان ارائه درخواست انصراف بعد از تاریخ حذف و اضافه باشد، در صورت انتخاب واحد، شهریه ثابت و متغیر نیمسال محاسبه و دریافت می‌شود.

تبصره ۳. عدم انتخاب واحد دانشجو (مطابق تقویم آموزشی دانشگاه) در هر نیمسال تحصیلی و همچنین عدم ثبت درخواست مرخصی تحصیلی در مهلت مقرر، به منزله انصراف از تحصیل محسوب می‌شود.

تبصره ۴. تصمیم‌گیری در مورد بازگشت به تحصیل دانشجوی منصرف از تحصیل بر عهده دانشگاه است.

ماده ۱۴. معادل‌سازی واحدهای درسی

معادل‌سازی و پذیرش واحدهای درسی گذرانده شده دانشجو بر اساس دستورالعمل اجرایی مصوب شورای آموزشی دانشگاه (پیوست الف) امکان پذیر است.

ماده ۱۵. تاریخ دانش‌آموختگی

تاریخ دانش‌آموختگی، زمان ثبت آخرین نمره برای دانشجویان کارشناسی توسط مدرس، و زمان دفاع موفق از پایان‌نامه/رساله برای دانشجویان تحصیلات تکمیلی است.

ماده ۱۶. تخلفات علمی

چنانچه دانشجو در حین تحصیل و انجام پژوهش و تدوین پایان‌نامه، مرتکب تخلف علمی (جعل، تقلب، کپی برداری و ...) شود و بر اساس قانون پیشگیری و مقابله با تقلب در تهیه آثار علمی مصوب مجلس شورای اسلامی در شهریور ۱۳۹۶ و سایر قوانین و شیوه‌نامه‌های مرتبط وزارتی تخلف او از سوی دانشگاه تأیید گردد، مطابق مقررات اقدام و می‌تواند منجر به محرومیت از ادامه تحصیل و اخراج شود.

تبصره. احراز و اثبات تخلف علمی دانشجو از سوی دانشگاه، پس از اتمام تحصیلات، می‌تواند به ابطال مدرک تحصیلی صادره بیانجامد.

بخش سوم: مواد اختصاصی دوره‌های کاردانی و کارشناسی (پیوسته و ناپیوسته)**ماده ۱۷. مدت مجاز تحصیل**

مدت مجاز تحصیل در دوره کاردانی (پیوسته و ناپیوسته) و کارشناسی ناپیوسته ۴ نیمسال و در دوره کارشناسی پیوسته ۸ نیمسال است. **تبصره.** دانشگاه اختیار دارد، مدت مجاز را حداکثر ۲ نیمسال افزایش دهد. افزایش سنوات مستلزم پرداخت هزینه مطابق مصوبات هیات امنای دانشگاه خواهد بود.

ماده ۱۸. تحصیل هم‌زمان

تحصیل هم‌زمان دانشجوی دوره کارشناسی به شیوه حضوری در کلیه دانشگاه‌ها (دولتی و غیردولتی) ممنوع است.
تبصره ۱. دانشجوی دوره کارشناسی می‌تواند هم‌زمان، در دوره‌های غیرحضوری که منتهی به مدرک تحصیلی می‌شود، تحصیل کند.
تبصره ۲. تحصیل هم‌زمان دانشجوی استعدادهای درخشان دوره کارشناسی بر اساس مصوبات مراجع قانونی وزارت انجام می‌شود.

ماده ۱۹. واحدهای درسی

دانشجو لازم است در هر نیمسال تحصیلی حداقل ۱۲ و حداکثر ۲۰ واحد درسی را انتخاب نماید. حداکثر واحد مجاز انتخابی در دوره تابستان ۶ واحد درسی است.
تبصره ۱. اگر میانگین نمرات دانشجو در پایان نیمسال حداقل ۱۷ باشد، در این صورت، دانشجو می‌تواند با تأیید گروه در نیمسال تحصیلی بعد تا ۲۴ واحد درسی اخذ نماید.
تبصره ۲. در نیمسال آخر، به شرط دانش آموختگی و داشتن میانگین کل بالای ۱۰، دانشجو می‌تواند تا ۲۴ واحد انتخاب نماید. چنانچه نیمسال آخر بر نیمسال تابستان منطبق شود دانشجو می‌تواند تا ۸ واحد درسی انتخاب کند.
تبصره ۳. در صورتی که از دروس دانشجو تنها ۲ درس نظری باقی مانده باشد، دانشجو می‌تواند با تأیید گروه آموزشی، آن ۲ درس را به صورت معرفی به استاد اخذ کند.
تبصره ۴. چنانچه دانشجو یک درس عملی نظری را اخذ ولی نمره قبولی کسب نکند اما دوره عملی درس فوق را گذرانده باشد، می‌تواند بخش نظری آن درس را به صورت معرفی به استاد (با رعایت مفاد تبصره ۳ همین ماده) انتخاب نماید.

ماده ۲۰. واحدهای جبرانی

تعداد واحدهای جبرانی با تشخیص گروه آموزشی صرفاً برای دوره کارشناسی ناپیوسته حداکثر ۶ واحد می‌باشد و نمره درس جبرانی در میانگین نیمسال و کل محاسبه نمی‌شود.
تبصره: دانشگاه اختیار دارد برای دانش‌آموختگان دوره کاردانی پیوسته (فاقد مدرک پیش‌دانشگاهی) که معدل کل آنها زیر ۱۴ است و در دوره کارشناسی ناپیوسته در رشته غیرمرتبط (به تشخیص گروه آموزشی) پذیرفته شده‌اند، حداکثر ۲۰ واحد درسی جبرانی ارائه کند. نمره این دروس در میانگین نیمسال و کل محاسبه نمی‌شود.

ماده ۲۱. نمره ارزشیابی، میانگین و مشروطی

حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۰ و میانگین کل قابل قبول در هر نیمسال ۱۲ است.
تبصره ۱: چنانچه میانگین نمرات دانشجو در هر نیمسال تحصیلی کمتر از ۱۲ باشد، آن نیمسال، مشروط تلقی می‌شود، و دانشجو در نیمسال بعدی، حداکثر می‌تواند تا ۱۴ واحد درسی انتخاب کند.
تبصره ۲: سقف مجاز مشروط اعم از متوالی یا متناوب، در دوره کاردانی و کارشناسی ناپیوسته دو نیمسال و در دوره کارشناسی پیوسته سه نیمسال است.

ماده ۲۲. میهمان و انتقال دانشجو

میهمانی و انتقال دانشجو، مطابق آیین‌نامه میهمانی و انتقال دانشجویان دوره‌های کاردانی و کارشناسی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی دولتی و غیردولتی مصوب وزارت انجام می‌شود.

ماده ۲۳. تغییر رشته و گرایش

دانشجو در صورت موافقت مبدأ و مقصد، با رعایت ضوابط قانونی، فقط برای یکبار مجاز به تغییر رشته یا گرایش است.

تبصره ۱. تغییر رشته دانشجو در دوره کاردانی پیوسته و کارشناسی ناپیوسته ممنوع است، اما تغییر گرایش در مقطع کارشناسی ناپیوسته با شرایط مصوب شورای آموزشی دانشگاه مجاز است.

تبصره ۲. تغییر رشته از دوره‌های پایین‌تر به بالاتر، از شهریه‌پرداز به روزانه، از غیرحضور به نیمه‌حضور و حضوری ممنوع بوده، ولی عکس آن مجاز است. همچنین تغییر رشته از رشته‌هایی که پذیرش در آنها صرفاً بر اساس سوابق تحصیلی می‌باشد به رشته‌هایی که پذیرش در آنها از طریق آزمون صورت می‌پذیرد، ممنوع است.

تبصره ۳. شرط لازم برای تغییر رشته یا گرایش، کمتر نبودن نمره‌های اکتسابی دانشجو در آزمون سراسری گروه آزمایشی مربوطه از نمره آخرین فرد پذیرفته شده در آن رشته یا گرایش در دانشگاه و در سال پذیرش، با تایید سازمان سنجش آموزش کشور است.

تبصره ۴. تغییر رشته یا گرایش دانشجو در صورتی امکان‌پذیر است که پس از معادل‌سازی واحدهای درسی دانشجو بر اساس بند ۷ پیوست (الف) این آیین‌نامه، امکان گذراندن واحدهای موردنیاز رشته یا گرایش جدید در سنوات مجاز باقیمانده وجود داشته باشد.

تبصره ۵. تغییر رشته یا گرایش در درون دانشگاه مستلزم گذراندن حداقل یک نیمسال تحصیلی است.

ماده ۲۴. استاد راهنمای آموزشی

دانشگاه موظف است برای هدایت تحصیلی دانشجویان از زمان پذیرش، یکی از اعضای هیئت علمی مرتبط با رشته تحصیلی دانشجو را به عنوان «راهنمای آموزشی» تعیین و بر اساس سازوکار مصوب دانشگاه، بر نحوه عملکرد او نظارت کند.

تبصره. دانشجو موظف است کلیه امور آموزشی و تحصیلی خویش، مانند انتخاب واحد، حذف و اضافه، مرخصی تحصیلی، حذف درس و نیمسال، مهمانی و انتقال، تغییر رشته و ... را با تأیید استاد راهنمای آموزشی انجام دهد.

ماده ۲۵. تعهدات دانشگاه در قبال انصراف یا محرومیت دانشجو

در صورتی که دانشجوی منصرف یا محروم از تحصیل در دوره کارشناسی پیوسته حداقل ۶۸ واحد درسی (شامل حداکثر ۱۰ واحد دروس عمومی و مابقی از سایر دروس دوره) را با نمره قبولی بگذراند و میانگین کل واحدهای اخذ شده وی ۱۲ یا بالاتر باشد، می‌تواند مدرک دوره کاردانی همان رشته را دریافت کند. در غیر این صورت، به چنین دانشجویی و همچنین به دانشجوی منصرف یا محروم از تحصیل در دوره کاردانی و کارشناسی ناپیوسته، فقط یک گواهی، مبنی بر تعداد واحدهای گذرانده شده داده خواهد شد.

تبصره ۱. اگر دانشجوی منصرف یا محروم از تحصیل در دوره کارشناسی پیوسته بیش از واحدهای مورد نیاز دوره کاردانی را با نمره قبولی گذرانده باشد، دانشگاه، درس‌هایی را ملاک میانگین کل برای صدور مدرک کاردانی قرار می‌دهد که میانگین کل دانشجو در آن دروس ۱۲ یا بالاتر شود.

تبصره ۲. مدرک کاردانی حسب تقاضای مستند دانشجو و صرف نظر از وجود دوره کاردانی مصوب در آن رشته یا مجری بودن دانشگاه محل تحصیل دانشجو، صادر می‌شود.

ماده ۲۶. ملاک دانش‌آموختگی

ملاک دانش‌آموختگی برای دوره‌های کاردانی، کارشناسی پیوسته و ناپیوسته، گذراندن کلیه واحدهای دوره و داشتن میانگین کل حداقل ۱۲ در پایان دوره است.

تبصره ۱. اگر میانگین کل دانشجو با گذراندن واحدهای دوره به ۱۲ نرسد تنها یک نیمسال، با رعایت سقف مجاز سنوات تحصیلی، به وی فرصت داده می‌شود تا مجدداً با انتخاب درس یا درس‌هایی که در آنها نمره بین ۱۰ تا ۱۲ کسب نموده است، میانگین کل خود را به ۱۲ رسانده و از این جهت، شرط دریافت مدرک دوره کاردانی و یا کارشناسی همان رشته را احراز نماید؛ در غیر این صورت، از ادامه تحصیل محروم خواهد شد.

تبصره ۲. هزینه دروس انتخابی جهت جبران معدل مطابق تعرفه دانشجویان شهریه‌پرداز در سال و نیمسال انتخاب درس بر عهده دانشجو است.

بخش چهارم: مواد اختصاصی دوره کارشناسی ارشد

ماده ۲۷. مدت مجاز تحصیل

مدت مجاز تحصیل در دوره کارشناسی ارشد دو سال (چهار نیمسال) است.

تبصره. در صورتی که دانشجوی مشمول آموزش رایگان در مدت مقرر دانش‌آموخته نشود، مؤسسه اختیار دارد مدت تحصیل وی را حداکثر تا دو نیمسال افزایش دهد. افزایش سنوات مستلزم طی مراحل قانونی مصوب حوزه معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه و پرداخت شهریه تابع مصوبات هیئت امنای دانشگاه است.

ماده ۲۸. تغییر رشته، انتقالی و میهمانی

تغییر رشته، انتقالی و میهمانی در دوره کارشناسی ارشد در همان دانشگاه یا سایر دانشگاه‌های دولتی و غیردولتی ممنوع است.

ماده ۲۹. تحصیل هم‌زمان

تحصیل هم‌زمان در دوره کارشناسی ارشد در مؤسسه‌ها (اعم از دولتی و غیر دولتی) ممنوع است.

ماده ۳۰. واحدهای درسی

تعداد واحدهای درسی در دوره کارشناسی ارشد حداقل ۲۸ و حداکثر ۳۲ واحد است که از این تعداد در شیوه آموزشی-پژوهشی ۴ تا ۶ واحد مربوط به پایان‌نامه و مابقی به صورت واحدهای آموزشی می‌باشد. دانشجو در هر نیمسال تحصیلی لازم است حداقل ۸ و حداکثر ۱۴ واحد درسی انتخاب کند. دانشجو در آخرین نیمسال تحصیلی از شرط اخذ حداقل واحد آموزشی معاف است.

ماده ۳۱. دروس جبرانی

تعداد واحدهای دروس جبرانی به تشخیص گروه آموزشی حداکثر ۱۲ واحد است.

تبصره ۱. کسب نمره قبولی ۱۲ در دروس جبرانی الزامی است ولی نمره مذکور در میانگین نیمسال و کل دانشجو محاسبه نمی‌شود و هزینه این دروس طبق تعرفه مصوب هیئت امناء مؤسسه از دانشجو دریافت می‌شود.

تبصره ۲. در صورتی که تعداد واحدهای دروس جبرانی دانشجو، ۸ واحد یا بیشتر باشد، یک نیمسال تحصیلی به سنوات تحصیلی دانشجو اضافه خواهد شد.

تبصره ۳. درس جبرانی به طور مستقل برای دوره کارشناسی ارشد ارائه نمی‌شود.

ماده ۳۲. نمره ارزشیابی، میانگین و مشروطی

حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۲ و میانگین کل قابل قبول در هر نیمسال ۱۴ است و چنانچه میانگین نمرات دانشجو در هر نیمسال تحصیلی کمتر از ۱۴ باشد، دانشجو در آن نیمسال مشروط تلقی می‌شود. دانشجویی که دو نیمسال تحصیلی اعم از متوالی یا متناوب مشروط شود، از تحصیل محروم می‌شود.

ماده ۳۳. جبران معدل

چنانچه میانگین کل دانشجویی پس از گذراندن تمام واحدهای آموزشی دوره کمتر از ۱۴ باشد، دانشجو اجازه دفاع از پایان‌نامه را ندارد و تنها یک نیمسال با رعایت سقف سنوات مجاز تحصیلی به وی فرصت داده می‌شود تا با اخذ مجدد حداکثر ۸ واحد از درسهایی که با نمره کمتر از ۱۴ گذرانده است، میانگین کل واحدهای گذرانده را به حداقل ۱۴ برساند، در این صورت اجازه دفاع از پایان‌نامه به وی داده می‌شود. تبصره. هزینه اخذ مجدد واحدهای جبران معدل، طبق تعرفه هیئت امناء مؤسسه از دانشجو دریافت می‌شود.

ماده ۳۴. استادان راهنما/مشاور پایان‌نامه

استاد راهنمای اصلی، به درخواست دانشجو از میان اعضای هیئت علمی تمام وقت دانشگاه و با تأیید گروه آموزشی انتخاب می‌شود. استاد راهنمای پایان‌نامه کارشناسی ارشد باید حداقل دارای مرتبه استادیاری و ۳ سال سابقه تدریس دروس دوره کارشناسی در دانشگاه‌های دولتی باشد.

تبصره ۱. انتخاب استاد راهنمای دوم به پیشنهاد استاد راهنمای اصلی و تأیید گروه آموزشی از میان اعضای هیئت علمی با حداقل مرتبه استادیاری امکان پذیر است.

تبصره ۲. انتخاب استاد/استادان مشاور به پیشنهاد استاد راهنمای اصلی و تأیید گروه آموزشی از میان اعضای هیئت علمی یا افراد دارای صلاحیت با تخصص مرتبط امکان پذیر است.

تبصره ۳. هر پایان‌نامه کارشناسی ارشد می‌تواند حداکثر دو استاد راهنما و دو مشاور داشته باشد.

تبصره ۴. اگر در طول اجرای پایان‌نامه، به هر دلیل امکان ادامه راهنمایی و مشاوره برای استاد(ان) راهنما و مشاور مقدور نباشد، به تشخیص گروه یا با درخواست استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه و دانشکده، استاد راهنما یا مشاور جدید برای پایان‌نامه تعیین می‌شود.

تبصره ۵. هیچ یک از بستگان درجه یک دانشجو (پدر، مادر، خواهر، برادر، همسر و فرزند) نمی‌توانند راهنمایی، مشاوره و یا داوری پایان‌نامه وی را بر عهده گیرند.

ماده ۳۵. طرح تحقیق

دانشجو موظف است حداکثر قبل از شروع نیمسال چهارم تحصیلی موضوع پایان‌نامه خود را با هماهنگی استاد راهنما تعیین و به تصویب شورای تحصیلات تکمیلی گروه و دانشکده برساند.

تبصره ۱. ارائه گواهی همانند جویی قبل از تصویب نهایی طرح تحقیق الزامی است.

تبصره ۲. ثبت نام در نیمسال چهارم تحصیلی ضمن رعایت ضوابط آموزشی، منوط به تصویب طرح تحقیق دانشجو است. تبعات احتمالی عدم رعایت زمان‌بندی مذکور بر عهده دانشجو و استاد راهنما خواهد بود و در صورت عدم رعایت زمان‌بندی مذکور، ادامه تحصیل دانشجو نیاز به مجوز دانشگاه دارد.

تبصره ۳. ارائه گزارش پیشرفت تحقیق با تأیید استاد راهنمای اول، شرط لازم برای طی مراحل قانونی تمدید سنوات دانشجو است.

تبصره ۴. تغییر عنوان پایان‌نامه، مستلزم طی مراحل کامل تصویب طرح تحقیق است.

ماده ۳۶. تدوین پایان‌نامه و دفاع آن

دانشجو پس از انجام کار تحقیقاتی خود و تدوین پایان‌نامه (طبق نگاشت‌نامه مصوب دانشگاه) و تأیید استاد راهنما، موظف است با رعایت ضوابط دانشگاه در حضور هیئت داوران از پایان‌نامه خود دفاع کند.

تبصره ۱. نمره پایان‌نامه در میانگین کل محاسبه نمی‌شود و ارزشیابی آن به صورت کیفی و به شرح زیر انجام می‌شود:

- مردود (کمتر از ۱۴)
- متوسط (۱۴ تا ۱۵/۹۹)
- خوب (۱۶ تا ۱۷/۹۹)
- خیلی خوب (۱۸ تا ۱۸/۹۹)
- عالی (۱۹ تا ۲۰)

تبصره ۲. ترکیب هیئت داوران، سهم نمره ایشان و نحوه ارزشیابی فعالیت‌های پژوهشی و نمرات تشویقی مربوط به پایان‌نامه تابع شیوه‌نامه مصوب دانشگاه (پیوست ب) است.

تبصره ۳. برای تشخیص میزان تطابق طرح تحقیق با محتوای نهایی پایان‌نامه توسط هیئت داوران، لازم است تا طرح تحقیق مصوب به صورت یک پیوست در انتهای نسخه‌ای از پایان‌نامه که در اختیار داوران قرار می‌گیرد، آورده شود.

ماده ۳۷. ملاک دانش‌آموختگی

ملاک دانش‌آموختگی گذراندن کلیه واحدهای دوره، داشتن میانگین کل حداقل ۱۴ و موفقیت در دفاع از پایان‌نامه است.

تبصره ۱. چنانچه دانشجویی تمام واحدهای آموزشی دوره را با میانگین کل حداقل ۱۴ گذرانده باشد ولی نتواند یا نخواهد از پایان‌نامه خود دفاع کند، در صورت تأیید گروه آموزشی، شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و مجوز شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه می‌تواند در مدت مجاز تحصیلی، معادل تعداد واحد پایان‌نامه و طبق نظر گروه آموزشی، واحد یا واحدهای درسی مرتبط با رشته تحصیلی را اخذ و با میانگین کل حداقل ۱۴ بگذراند تا در دوره مذکور به «شیوه آموزشی» دانش‌آموخته شود. نوع شیوه دانش‌آموختگی در دانشنامه قید می‌شود. در شیوه آموزشی، تاریخ دانش‌آموختگی بر اساس زمان ثبت آخرین نمره درس تعیین می‌شود.

تبصره ۲. دانشگاه می‌تواند به دانشجویی که به هر دلیل نتواند در سنوات مجاز، دوره تحصیلی را به پایان برساند، برابر ضوابط فقط گواهی گذراندن واحدهای درسی را اعطا کند.

بخش پنجم: مواد اختصاصی دوره دکتری تخصصی

ماده ۳۸. مدت مجاز تحصیل

مدت مجاز تحصیل در دوره دکتری تخصصی، حداقل ۶ نیمسال تحصیلی و حداکثر ۸ نیمسال تحصیلی است.

تبصره. در صورتی که دانشجو در مدت مقرر دانش‌آموخته نشود، دانشگاه اختیار دارد مدت تحصیل وی را حداکثر تا دو نیمسال تحصیلی افزایش دهد. افزایش سنوات مستلزم طی مراحل قانونی مصوب حوزه معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه و پرداخت شهریه تابع مصوبات هیئت امنای دانشگاه است. چنانچه دانشجو در سنوات تمدید شده نیز دانش‌آموخته نشود، تقاضای ادامه تحصیل وی برای تصمیم‌گیری به کمیسیون موارد خاص مؤسسه ارجاع می‌شود.

ماده ۳۹. تغییر رشته، انتقالی و میهمانی

تغییر رشته، انتقالی و میهمانی در دوره دکتری تخصصی در همان دانشگاه یا سایر دانشگاه‌های دولتی و غیردولتی ممنوع است.

ماده ۴۰. تحصیل هم‌زمان

تحصیل هم‌زمان دانشجوی این دوره، در همان دوره یا سایر دوره‌های تحصیلی ممنوع است.

ماده ۴۱. واحدهای درسی

تعداد واحدهای درسی در دوره دکتری تخصصی ۳۶ واحد است که از این تعداد، ۱۲ تا ۱۸ واحد آموزشی و ۱۸ تا ۲۴ واحد پژوهشی است که در برنامه درسی هر رشته تحصیلی لحاظ می‌شود. دانشجو در هر نیمسال تحصیلی لازم است حداقل ۶ و حداکثر ۱۰ واحد درسی انتخاب کند. دانشجو در آخرین نیمسال تحصیلی از شرط اخذ حداقل واحد آموزشی معاف است.

ماده ۴۲. دروس جبرانی

تعداد واحدهای دروس جبرانی به تشخیص گروه آموزشی حداکثر ۸ واحد است. تبصره. کسب نمره قبولی ۱۴ در دروس جبرانی الزامی است ولی نمره مذکور در میانگین نیمسال و کل دانشجو محاسبه نمی‌شود و هزینه این دروس طبق تعرفه مصوب هیئت امناء مؤسسه از دانشجو دریافت می‌شود.

ماده ۴۳. نمره ارزشیابی و میانگین

حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۴ و میانگین کل قابل قبول پس از گذراندن تمام واحدهای آموزشی، ۱۶ است. تبصره. چنانچه میانگین نمرات کل دانشجو پس از گذراندن تمام واحدهای آموزشی کمتر از ۱۶ باشد، دانشجو موظف است با نظر استاد راهنما و تأیید گروه، فقط در یک نیمسال تحصیلی دروسی را برای ترمیم میانگین کل اخذ کند و با موفقیت بگذراند و در غیر این صورت از ادامه تحصیل محروم می‌شود. دانشجو باید هزینه مربوط به اخذ دروس ترمیم میانگین کل را بر اساس تعرفه مصوب هیئت امناء مؤسسه پرداخت کند.

ماده ۴۴. ارزیابی جامع

پس از گذراندن واحدهای آموزشی، ارزیابی جامع به منظور ارزشیابی توانمندی‌های آموزشی و پژوهشی دانشجو در قالب دو بخش کتبی و شفاهی طبق ضوابط دانشگاه (پیوست ت) انجام می‌شود. برای ورود به مرحله ارزیابی جامع، کسب میانگین کل حداقل ۱۶ از تمام واحدهای آموزشی دوره الزامی است.

ماده ۴۵. استادان راهنما/مشاور پایان نامه

استاد راهنمای اصلی، به درخواست دانشجو از میان اعضای هیئت علمی تمام وقت دانشگاه و با تأیید گروه آموزشی انتخاب می‌شود. داشتن حداقل سه سال سابقه تدریس در دوره تحصیلات تکمیلی و راهنمایی حداقل دو دانشجوی کارشناسی ارشد برای استاد راهنما با مرتبه استادیاری ضروری است.

تبصره ۱. دانشجو موظف است درخواست خود را برای انتخاب استاد راهنمای اصلی حداکثر تا پایان اولین نیمسال تحصیلی به گروه آموزشی تسلیم نماید و پس از آن، همه موارد مربوط به مرحله آموزشی و پژوهشی دوره دکتری را با مشورت و راهنمایی استاد راهنما به انجام

برساند. در صورتی که دانشجو در مهلت مقرر نسبت به ارائه درخواست انتخاب استاد راهنما اقدام نکند، گروه آموزشی مجاز است رأساً نسبت به تعیین استاد راهنما برای دانشجو تصمیم‌گیری نماید.

تبصره ۲. در صورت نیاز، به پیشنهاد استاد راهنمای اصلی و تأیید کمیته تحصیلات تکمیلی گروه آموزشی و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، استاد راهنمای دوم از میان اعضای هیئت علمی داخل یا خارج از مؤسسه با حداقل مرتبه استادیاری تعیین می‌گردد. به هر حال، سهم مشارکت و مسئولیت استاد راهنمای اصلی در رساله نمی‌تواند کمتر از ۶۰ درصد تعیین شود.

تبصره ۳. انتخاب استاد/استادان مشاور به پیشنهاد استاد راهنمای اصلی و تأیید گروه آموزشی، از بین اعضای هیئت علمی یا افراد دارای صلاحیت با تخصص مرتبط امکان‌پذیر است.

تبصره ۴. هر رساله می‌تواند حداکثر دو استاد راهنما و دو استاد مشاور داشته باشد.

تبصره ۵. در صورت استفاده از اعضای هیئت علمی یا متخصصان حرفه‌ای فاقد مدرک دکتری، تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه الزامی است.

تبصره ۶. اگر در طول اجرای رساله، به هر دلیل امکان ادامه راهنمایی و مشاوره برای استاد(ان) راهنما و مشاور مقدور نباشد، به تشخیص گروه یا با درخواست استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی گروه و دانشکده، استاد راهنما یا مشاور جدید برای رساله تعیین می‌شود.

تبصره ۷. هیچ یک از بستگان درجه یک دانشجو (پدر، مادر، خواهر، برادر، همسر و فرزند) نمی‌توانند راهنمایی، مشاوره و یا داوری رساله وی را بر عهده گیرند.

ماده ۴۶. طرح پیشنهادی رساله

تصویب طرح پیشنهادی رساله در گروه آموزشی پس از گذراندن موفقیت‌آمیز ارزیابی جامع و کسب حدنصاب لازم برای احراز توانمندی زبان خارجی طبق مصوبات مؤسسه (پیوست پ)، شرط لازم برای اجرای رساله در دوره دکتری تخصصی است.

تبصره ۱. دانشجو موظف است از طرح پیشنهادی رساله خود در حضور استادان راهنما/مشاور و هیئت داوران دفاع کند. هیئت داوران متشکل از سه عضو هیئت علمی با حداقل مرتبه استادیاری هستند که یکی از آنها می‌تواند با نظر گروه آموزشی و تأیید کمیته تحصیلات تکمیلی دانشکده از میان اعضای هیئت علمی یا متخصصان حرفه‌ای خارج از دانشگاه انتخاب شود. تصویب طرح پیشنهادی رساله با تأیید اکثریت هیئت داوران امکان‌پذیر است.

تبصره ۲. حضور استادان مشاور در جلسه دفاع از طرح پیشنهادی رساله الزامی نیست.

تبصره ۳. در صورت عدم تصویب طرح پیشنهادی رساله، در صورت تأیید هیئت داوران دانشجو یکبار دیگر فرصت خواهد داشت تا از طرح پیشنهادی رساله خود با موفقیت دفاع نماید. در غیر اینصورت پرونده دانشجو برای تصمیم‌گیری به شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارجاع خواهد شد.

تبصره ۴. تغییر عنوان رساله، مستلزم طی مراحل کامل تصویب طرح تحقیق است.

تبصره ۵. برای تشخیص میزان تطابق طرح تحقیق با محتوای نهایی رساله توسط هیئت داوران، لازم است تا طرح تحقیق مصوب به صورت یک پیوست در انتهای نسخه‌ای از رساله که در اختیار داوران قرار می‌گیرد، آورده شود.

ماده ۴۷. مرحله پژوهشی و انجام رساله

دانشجو پس از تصویب طرح پیشنهادی رساله موظف است در هر نیمسال درس رساله را اخذ نماید. در این مرحله، دانشجو مجاز است در زمان تدوین رساله دکتری و برای ادامه فعالیت‌های پژوهشی خود، با نظر استاد راهنما و طبق آیین‌نامه مصوب وزارت در مدت مجاز تحصیلی با عنوان فرصت تحقیقاتی به یکی از مؤسسه‌های آموزش عالی داخلی یا خارجی سفر کند. همچنین، طی مرحله انجام رساله، دانشجو موظف

است هر شش ماه یکبار با ارائه گزارش کتبی و سمینار شفاهی در حضور استاد/استادان راهنما، استاد/استادان مشاور، حداقل یک نفر داور و مدیر گروه یا نماینده وی به عنوان ناظر، روند پیشرفت انجام تحقیق خود را به تأیید کمیته مذکور برساند.

تبصره. در صورت عدم ارائه گزارش پیشرفت کار در موعد مقرر و یا ارزشیابی ضعیف برای پیشرفت تحقیق، لازم است تا حوزه پژوهشی دانشکده نسبت به صدور اخطار کتبی برای دانشجو اقدام نماید. اگر دانشجو در مرحله پژوهشی دو بار اخطار دریافت نماید، پرونده وی برای تصمیم‌گیری جهت اخراج یا ادامه تحصیل به شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال خواهد شد.

ماده ۴۸. دفاع از رساله

دانشجو پس از تدوین رساله (طبق نگاشت‌نامه مصوب دانشگاه) و مشروط بر تأیید استاد راهنمای اصلی نسبت به تکمیل رساله و احراز حداقل کفایت دستاوردهای علمی طبق مصوبات دانشگاه (پیوست ث)، موظف است با رعایت ضوابط دانشگاه در حضور هیئت داوران از رساله خود دفاع کند.

تبصره ۱. نمره رساله در میانگین کل محاسبه نمی‌شود و ارزشیابی آن به صورت کیفی و به شرح زیر انجام می‌شود:

- مردود (کمتر از ۱۶)
- قبول با درجه خوب (۱۶ تا ۱۷/۹۹)
- قبول با درجه خیلی خوب (۱۸ تا ۱۸/۹۹)
- قبول با درجه عالی (۱۹ تا ۲۰)

تبصره ۲. ترکیب هیئت داوران، سهم نمره ایشان و نحوه ارزشیابی فعالیت‌های پژوهشی و نمرات تشویقی مربوط به رساله تابع شیوه‌نامه مصوب دانشگاه (پیوست ث) است.

تبصره ۳. چنانچه ارزشیابی رساله مردود اعلام شود، با تأیید هیئت داوران، حداکثر یک نیمسال در سقف مدت مجاز تحصیل به دانشجو اجازه داده می‌شود تا پس از اعمال نظرات اصلاحی هیئت داوران، یک بار دیگر در جلسه دفاع شرکت و از رساله خود دفاع کند.

تبصره ۴. دانشجویی که در سنوات مجاز تحصیلی از رساله خود با درجه قبولی دفاع نکند، با رعایت ضوابط مربوط فقط گواهی گذراندن واحدهای درسی را دریافت می‌کند.

ماده ۴۹. ملاک دانش‌آموختگی

ملاک دانش‌آموختگی گذراندن کلیه واحدهای دوره، داشتن میانگین کل حداقل ۱۶ و موفقیت در دفاع از رساله است.

ماده ۵۰. اجرا و نظارت

مسئولیت حسن اجرای این آیین‌نامه و پاسخگویی قانونی به آن بر عهده دانشگاه و نظارت بر اجرا و تفسیر مفاد آن بر عهده معاون آموزشی وزارت است.

این شیوه‌نامه با یک مقدمه، ۵۰ ماده، ۷۴ تبصره و ۵ پیوست در جلسه شورای آموزشی دانشگاه مورخ ۱۳۹۷/۱۲/۷ به تصویب رسید.

پیوست الف: نحوه معادل‌سازی دروس در دوره‌های مختلف

(۱) دوره کاردانی/کارشناسی

معادل‌سازی دروس دوره‌های قبلی دانشجوی پذیرش شده جدید:

بند ۱- معادل‌سازی و پذیرش واحدهای درسی گذرانده شده دانشجوی صرفاً در شیوه‌های آموزشی هم عرض امکان‌پذیر است:

الف) واحدهای گذرانده دانشجوی حضوری به دوره‌های حضوری، نیمه‌حضوری و غیرحضوری؛

ب) نیمه‌حضوری به نیمه‌حضوری و غیرحضوری؛

ج) غیرحضوری به غیرحضوری.

بند ۲- دروس گذرانده شده در دانشگاه‌های غیرتابعه وزارت علوم و نیز دانشگاه‌های پیام‌نور، غیرانتفاعی، پردیس‌های خودگردان و دوره‌های مجازی قابل معادل‌سازی نیست.

بند ۳- محتوای آموزشی درس تطبیق داده شده دانشجوی با درس رشته جدید به تشخیص گروه آموزشی باید به میزان $\frac{2}{3}$ اشتراک محتوایی داشته و نمره درس از ۱۲ کمتر نباشد.

بند ۴- به ازای هر ۱۲ تا ۲۰ واحد از دروس معادل‌سازی شده برای دانشجوی قبولی مجدد، یک نیمسال از سنوات مجاز تحصیلی دانشجوی کاسته می‌شود.

پذیرش واحدهای دانشجوی میهمان:

بند ۵- واحدهایی را که دانشجوی میهمان در یک دانشگاه می‌گذراند، عیناً در کارنامه او در دانشگاه مبدأ ثبت می‌شود و نمرات آنها در محاسبات میانگین نیمسال و میانگین کل او منظور خواهد شد.

پذیرش واحدهای دانشجوی انتقالی:

بند ۶- در صورت انتقال فقط واحدهای گذرانده شده دانشجوی که نمرات آنها ۱۲ و یا بالاتر است پذیرفته می‌شود و پذیرفتن واحدهایی که نمره آنها کمتر از ۱۲ است، برعهده دانشگاه مقصد است. در هر حال حذف احتمالی واحدهای درسی دانشجوی انتقالی در حدودی مجاز است که وی امکان گذراندن واحدهای باقیمانده خود را در طول مدت مجاز تحصیل داشته باشد. تبصره - تمام نمرات درسی دانشجوی در دانشگاه مبدأ اعم از قبولی و یا ردی و سوابق آموزشی دانشجوی انتقالی از لحاظ مشروطی، عیناً در کارنامه دانشجوی ثبت و نمرات دروس پذیرفته شده، فقط در محاسبه میانگین کل او محسوب می‌شود.

پذیرش واحدهای دانشجوی تغییر رشته:

بند ۷- دروسی که دانشجوی در رشته قبلی گذرانده است در گروه آموزشی رشته جدید بررسی و معادل‌سازی می‌شود و فقط دروسی از وی پذیرفته می‌شود که به تشخیص گروه آموزشی، با دروس رشته جدید اشتراک محتوایی داشته باشد و نمره هر یک از آن دروس نیز از ۱۲ کمتر نباشد.

تبصره - دروس پذیرفته شده در کارنامه دانشجوی ثبت و نمرات آنها در محاسبه میانگین کل منظور می‌شود، ولی نمرات دروس پذیرفته نشده، بدون احتساب در میانگین، در کارنامه دانشجوی باقی می‌ماند. در این حال، چنانچه میانگین کل واحدهای پذیرفته نشده او کمتر از ۱۲ باشد، جمعاً به عنوان یک نیمسال مشروطی برای دانشجوی در رشته جدید منظور می‌شود.

(۲) دوره کارشناسی ارشد

نحوه معادل‌سازی واحدهای درسی کارشناسی ارشد گذرانده شده دانشجوی در مؤسسه قبلی مشمول رویه اجرایی زیر با تأیید گروه آموزشی است:

- دروس گذرانده شده در دانشگاه‌های غیرتابعه وزارت علوم و نیز دانشگاه‌های پیام‌نور، غیرانتفاعی، پردیس‌های خودگردان و دوره‌های مجازی قابل معادل‌سازی نیست.

- اگر عنوان درس مورد تقاضا عیناً با عنوان درس در دوره جاری یکسان باشد، همان نمره قبلی مورد قبول است.

- اگر در عنوان درس تفاوتی وجود داشته باشد (حتی یک کلمه)، ولی ۷۵٪ سرفصل درس به تشخیص گروه آموزشی با درس مورد نظر تطابق داشته باشد و نمره کسب شده بالای ۱۴ باشد، همان نمره قابل قبول است.

تبصره ۱. به ازای هر ۸ تا ۱۴ واحد از دروس معادل‌سازی شده، یک نیمسال از سنوات مجاز تحصیلی دانشجوی کاسته می‌شود.

(۳) دوره دکتری تخصصی

در دوره دکتری، معادل‌سازی واحدهای درسی که دانشجوی قبلاً در مؤسسات داخلی دیگر گذرانده است، امکان‌پذیر نیست.

معادل‌سازی دروس گذرانده شده دانشجویان دوره دکتری تخصصی که طبق آیین‌نامه انتقال دانشجویان خارج به داخل مصوب وزارت به مؤسسه داخل منتقل شده‌اند، با موافقت گروه آموزشی امکان‌پذیر است.

پیوست ب: شیوه ارزیابی پایان‌نامه کارشناسی ارشد

بند ۱. دانشجو پس از انجام کار تحقیقاتی خود و تدوین پایان‌نامه (طبق نگاشت‌نامه مصوب دانشگاه) و تأیید استاد راهنما، موظف است با رعایت ضوابط دانشگاه در حضور هیئت داوران از پایان‌نامه خود دفاع کند.

بند ۲. نمره پایان‌نامه در میانگین کل محاسبه نمی‌شود و ارزشیابی آن به صورت کیفی و به شرح زیر انجام می‌شود:

- مردود (کمتر از ۱۴)
- متوسط (۱۴ تا ۱۵/۹۹)
- خوب (۱۶ تا ۱۷/۹۹)
- خیلی خوب (۱۸ تا ۱۸/۹۹)
- عالی (۱۹ تا ۲۰)

بند ۳. ترکیب هیئت داوران پایان‌نامه متشکل از استاد یا اساتید راهنما (هر کدام با یک حق رأی)، استاد یا اساتید مشاور (مجموعاً با یک حق رأی)، دو نفر از اعضای هیئت علمی مرتبط (هر کدام با یک حق رأی) و یک نفر نماینده تحصیلات تکمیلی (بدون حق رأی) می‌باشد. تبصره ۱. داور پایان‌نامه کارشناسی ارشد باید هیئت علمی و حداقل دارای مرتبه استادیاری باشد.

تبصره ۲. اگر استاد راهنمای دوم یا مشاور پایان‌نامه در جلسه حضور داشته باشد، حق رأی دارد و در غیر این صورت، حق رأی یا تفویض آن را به غیر ندارد.

بند ۴. در خصوص نمرات پایان‌نامه کارشناسی ارشد، سقف نمره هیئت داوران (بدون لحاظ کردن نمرات تشویقی) ۱۸/۵ می‌باشد. علاوه بر این، حداکثر تا ۲ نمره تشویقی به شرح زیر به دانشجو تعلق می‌گیرد:

- نمره تشویقی دفاع به موقع: برای دفاع پیش از شروع نیمسال پنجم ۰/۶ نمره، تا یک ماه پس از شروع نیمسال پنجم ۰/۵، تا دو ماه پس از شروع نیمسال پنجم ۰/۴، تا سه ماه پس از شروع نیمسال پنجم ۰/۳ و تا چهار ماه پس از شروع نیمسال پنجم ۰/۱ نمره تشویقی لحاظ می‌شود و پس از ماه پنجم نمره تشویقی تعلق نمی‌گیرد:
- نمره تشویقی فعالیتهای پژوهشی در راستای پایان‌نامه:

- تا ۱ نمره تشویقی به ازای هر مقاله علمی-پژوهشی، ISI، Scopus یا ISC پذیرفته شده در مجلات مورد تأیید وزارتین
- تا ۰/۷۵ نمره تشویقی به ازای هر ثبت اختراع دارای تأییدیه سازمان پژوهش‌های علمی و صنعتی ایران
- تا ۰/۵ نمره تشویقی به ازای هر مقاله علمی-مروری یا علمی-ترویجی یا مقالات کوتاه (Short communications) پذیرفته شده در مجلات مورد تأیید وزارتین
- تا ۰/۲۵ نمره به ازای هر مقاله ارائه شده در کنفرانس‌های علمی معتبر تا سقف ۰/۵ نمره.

- به هر حال، سقف نمرات تشویقی دانشجو نمی‌تواند بیشتر از ۲ نمره باشد. همچنین، دانشجویان ورودی ۹۸ و پس از آن، می‌توانند قبل از تسویه حساب با دانشگاه، از مهلت شش ماهه برای اخذ نمره تشویقی برای چاپ یا پذیرش قطعی مقالات علمی پژوهشی با نمایه بین‌المللی (ISI، Scopus) بهره‌مند شوند.

تبصره ۱. لیست مجلات معتبر و مورد تأیید وزارت از طریق سایت <http://journals.msrt.ir> قابل دسترسی است.

تبصره ۲. معیار تخصیص امتیاز به مقالات پذیرفته شده در مجلات، ارائه شماره doi و یا نسخه galley proof برای مقالات مورد پذیرش قطعی در مجلات بین‌المللی و یا اصل پذیرش قطعی مقاله در مجلات داخلی می‌باشد.

تبصره ۳. منظور از کنفرانس‌های علمی معتبر، کنفرانس‌هایی است که برگزارکننده آن یکی از انجمن‌های علمی ثبت شده در وزارت علوم تحقیقات و فناوری (قابل دسترسی از طریق سایت <http://www.isacmsrt.ir>)، یا یکی از دانشگاه‌های دولتی (به جز مراکز غیرانتفاعی) و یا یکی از سازمانهای دولتی معتبر باشد.

تبصره ۴. به مقالاتی نمره تشویقی تعلق می‌گیرد که در آن آدرس دانشجو و استاد راهنمای اول، دانشگاه بیرجند (در بخش فارسی تحت عنوان «دانشگاه بیرجند» و در بخش انگلیسی تحت عنوان «University of Birjand») باشد؛ استاد راهنمای اول نویسنده مسئول بوده و ایمیل دانشگاهی وی در مقاله درج شده باشد. استاد راهنمای دوم یا اساتید مشاور می‌توانند در صورت اعلام رضایت کتبی استاد راهنمای اول، به عنوان نویسنده مسئول مقاله انتخاب شوند. در هر صورت، به مقالاتی که دانشجو در آنها نویسنده مسئول است، نمره تشویقی تعلق نمی‌گیرد.

تبصره ۵. امتیاز مقالاتی که در آن نام نویسنده‌ای به جز دانشجو و اساتید راهنما و مشاور وی آمده باشد، طبق جدول زیر محاسبه می‌شود.

شرایط مقاله	سهم نفر اول از امتیاز مقاله (به جز اساتید راهنما و مشاور)	سهم نفرات بعد از امتیاز مقاله (به جز اساتید راهنما و مشاور)
مقالات یک دانشجو با اساتید راهنما و مشاور	٪۱۰۰	-
مقالات دارای دو نویسنده به جز اساتید راهنما و مشاور	٪۹۰	٪۶۰
مقالات دارای سه نویسنده به جز اساتید راهنما و مشاور	٪۸۰	٪۵۰
مقالات دارای چهار نویسنده به جز اساتید راهنما و مشاور	٪۷۰	٪۴۰
مقالات دارای پنج نویسنده به جز اساتید راهنما و مشاور	٪۶۰	٪۳۰

تبصره ۶. تنها به ثبت اختراعی نمره تشویقی تعلق می‌گیرد که سهم استاد راهنما و دانشگاه بیرجند در آن قید شده باشد.

تبصره ۷. ارزیابی نمره تشویقی فعالیت‌های پژوهشی دانشجو با نظر مسئول پژوهشی دانشکده صورت می‌پذیرد. مسئول پژوهشی دانشکده، اختیار دارد که با در نظر گرفتن مفاد این بند و تبصره‌های فوق‌الذکر و با در نظر گرفتن کیفیت مقاله، سطح مجله یا کنفرانس و نیز میزان همپوشانی مقالات دانشجو، امتیازات مربوطه را محاسبه و به نماینده تحصیلات تکمیلی جلسه دفاع اعلام نماید.

بند ۵. به مقالات و ثبت اختراعات برگرفته از طرح‌های پژوهشی دانشجویی در صورت ذکر نام استاد راهنما، می‌توان تا ٪۵۰ امتیازات تشویقی فعالیت‌های ذکر شده در بند ۵ را اختصاص داد.

بند ۶. مهلت انجام اصلاحات پیشنهادی هیئت داوران، یک ماه پس از تاریخ دفاع می‌باشد. چنانچه دانشجویی اصلاحات پایان‌نامه خود را ظرف مدت مذکور انجام ندهد و کاربرگ مربوطه را به تأیید مسئول امور پژوهشی و فناوری دانشکده نرساند، کلیه نمرات تشویقی منظور شده در ارزشیابی پایان‌نامه وی حذف می‌شود.

بند ۷. فرم مالکیت نتایج و حق نشر، جزء لاینفک پایان‌نامه دانشگاه بوده و حتماً باید در نسخه صحافی شده پایان‌نامه آورده شود.

پیوست پ: شرایط احراز توانمندی زبان خارجی برای دانشجویان دکتری

دانشجو حداکثر تا پیش از زمان اخذ مجوز دفاع از طرح تحقیق فرصت دارد که یکی از حد نصاب های زیر را از آزمون های معتبر زبان کسب نماید:

یکی از مدارک معتبر احراز توانمندی دانشجو در زبان انگلیسی (قابل ارائه برای دانشجویان تمامی رشته های دکتری):

- حداقل نمره ۵۰ از آزمون MSRT؛
- حداقل نمره ۴۶۰ از آزمون TOLIMO یا TOEFL؛
- حداقل نمره ۶۰ در IBT؛
- حداقل نمره ۵/۵ در IELTS؛
- حداقل نصف نمره آزمون های معتبر زبان در دانشگاه های تربیت مدرس، تهران و فردوسی مشهد.

مدرک معتبر احراز توانمندی دانشجو در زبان عربی (قابل ارائه برای دانشجویان دکتری ادبیات فارسی):

- حداقل نمره ۵۰ آزمون اشتمال دانشگاه تهران.

دانشگاه بیرجند

پیوست ت: شیوه برگزاری ارزیابی جامع دوره دکتری تخصصی

بند ۱. پس از گذراندن واحدهای آموزشی، ارزیابی جامع به منظور ارزشیابی توانمندی‌های آموزشی و پژوهشی دانشجو در قالب دو بخش کتبی و شفاهی با نظارت کمیته تحصیلات تکمیلی گروه آموزشی انجام می‌شود. برای ورود به مرحله ارزیابی جامع، کسب میانگین کل حداقل ۱۶ از تمام واحدهای آموزشی دوره الزامی است.

بند ۲. دانشجو باید پس از اتمام واحدهای درسی، درس ارزیابی جامع را بلافاصله در اولین نیمسال تحصیلی اخذ نماید.

تبصره ۱. در دانشگاه بیرجند، ارزیابی جامع کتبی به صورت متمرکز و سالانه در سه نوبت مطابق برنامه زیر انجام می‌پذیرد:

- اولین روز امتحانات نیمسال اول (برای دانشجویانی که در نیمسال مهر، درس ارزیابی جامع را اخذ نموده‌اند)
- اولین روز امتحانات نیمسال دوم (برای دانشجویانی که در نیمسال بهمن، درس ارزیابی جامع را اخذ نموده‌اند)
- اولین روز شروع نیمسال مهر (برای دانشجویانی که در نیمسال تابستان، درس ارزیابی جامع را اخذ نموده‌اند)

تبصره ۲. برای اخذ مجوز برگزاری ارزیابی جامع، گروه آموزشی بایستی مدارک مربوطه را از طریق معاون آموزشی دانشکده حداکثر تا دو هفته پیش از تاریخ آزمون کتبی به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال نماید.

بند ۳. ارزیابی جامع کتبی شامل دو یا سه عنوان درس اصلی به انتخاب استاد راهنما و تصویب گروه آموزشی است. این دروس از میان دروس گذرانده شده دانشجو در یکی از مقاطع تحصیلی انتخاب می‌شود و باید به گونه‌ای باشد تا امکان ارزیابی توانمندی تحلیل و استنباط دانشجو در خصوص مبانی رشته تحصیلی را فراهم نماید.

بند ۴. ارزیابی جامع شفاهی حداکثر یک هفته پس از ارزیابی جامع کتبی با نظارت کمیته تحصیلات تکمیلی گروه آموزشی و توسط هیئتی متشکل از استادان راهنما/مشاور و سه نفر از اعضای هیئت علمی حداقل با مرتبه استادیاری به پیشنهاد گروه و تأیید معاون آموزشی دانشکده برگزار می‌گردد.

بند ۵. ارزیابی کتبی و شفاهی، هر کدام ۵۰ درصد از نمره ارزیابی جامع را تشکیل می‌دهند و حداقل نمره قبولی در ارزیابی جامع ۱۶ است.

بند ۶. در صورتی که دانشجو درس ارزیابی جامع را در یک نیمسال اخذ نماید ولی به دلایلی (از جمله عدم تحویل به موقع کاربرگ درخواست مجوز برگزاری ارزیابی جامع، غیبت در زمان برگزاری آزمون کتبی یا شفاهی و یا عدم کسب میانگین نمره قبولی در ارزیابی جامع) نتواند آن را با موفقیت سپری کند، عدم قبولی وی در سیستم ثبت خواهد شد.

بند ۷. دانشجو در صورت عدم قبولی در ارزیابی جامع، مجاز است صرفاً یکبار دیگر در ارزیابی جامع شرکت کند و آن را با موفقیت بگذراند؛ در غیر این صورت، پرونده دانشجو برای تصمیم‌گیری در خصوص امکان شرکت مجدد در ارزیابی جامع به کمیسیون موارد خاص دانشگاه ارجاع می‌شود.

بند ۸. گروه آموزشی باید نتیجه قبولی یا عدم قبولی دانشجویان در ارزیابی جامع را حداکثر ۱۰ روز پس از تاریخ برگزاری آزمون کتبی به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال نماید.

دانشگاه بیرجند

پیوست ث: شیوه تدوین، دفاع و ارزیابی رساله دکتری

- بند ۱.** دانشجو پس از تدوین رساله (مطابق با نگاشت‌نامه مصوب دانشگاه) به شرط کفایت دستاوردهای علمی و چاپ یک مقاله علمی-پژوهشی مستخرج از رساله، با تأیید استاد/استادان راهنما و گروه آموزشی است در حضور هیئت داوران از رساله خود دفاع کند.
- بند ۲.** ترکیب هیئت داوران متشکل از استاد/استادان راهنما، استاد/استادان مشاور، یک نفر از اعضای هیئت علمی گروه آموزشی با حداقل مرتبه استادیاری، یک نفر از اعضای هیئت علمی مرتبط خارج از گروه آموزشی با حداقل مرتبه استادیاری یا یکی از متخصصان حرفه‌ای دارای مدرک دکتری (به تشخیص گروه آموزشی و تأیید کمیته تحصیلات تکمیلی دانشکده)، یک نفر از اعضای هیئت علمی خارج از دانشگاه با حداقل مرتبه دانشیاری و یک نفر نماینده تحصیلات تکمیلی می‌باشد.
- تبصره. نماینده تحصیلات تکمیلی فاقد حق رأی برای ارزشیابی رساله است. استادان مشاور مجموعاً دارای یک حق رأی برای ارزشیابی رساله هستند و سایر اعضای هیئت داوران حاضر در جلسه، هر کدام دارای یک حق رأی می‌باشند. همچنین استاد مشاور در صورت عدم حضور در جلسه، حق رأی یا امکان تفویض آن را به غیر ندارد.
- بند ۳.** برای تشخیص میزان تطابق طرح تحقیق با محتوای نهایی رساله توسط هیئت داوران، لازم است تا طرح تحقیق مصوب به صورت یک پیوست در انتهای نسخه‌ای از رساله که در اختیار داوران قرار می‌گیرد، آورده شود.
- بند ۴.** در خصوص نمرات رساله دکتری، سقف نمره هیئت داوران (بدون لحاظ کردن نمرات فعالیت‌های پژوهشی) ۱۸/۵ می‌باشد. علاوه بر این، حداکثر تا ۲ نمره تشویقی به دانشجو تعلق می‌گیرد.
- بند ۵.** مقاله شرط کفایت دفاع باید در یکی از مجلات علمی-پژوهشی با نمایه بین‌المللی (ISI، SCOPUS یا ISC) و مورد تأیید گروه آموزشی که در فهرست نشریات نامعتبر وزارتین نباشد، در قالب نسخه نهایی به صورت کاغذی یا الکترونیکی (برخط) منتشر شده باشد. همچنین، مقاله‌ای قابل قبول است که در آن آدرس دانشجو و استاد راهنمای اول، دانشگاه بیرجند (در بخش فارسی تحت عنوان «دانشگاه بیرجند» و در بخش انگلیسی تحت عنوان «University of Birjand») باشد؛ نام نویسنده‌ای به جز دانشجو و اساتید راهنما و مشاور وی در مقاله گنجانده نشده باشد؛ استاد راهنمای اصلی، نویسنده مسئول بوده و ایمیل دانشگاهی وی در مقاله درج شده باشد. لازم به ذکر است که در صورت اعلام رضایت کتبی از سوی استاد راهنمای اصلی، استاد راهنمای دوم یا اساتید مشاور می‌تواند به عنوان نویسنده مسئول مقاله انتخاب گردد. در هر صورت، امکان بررسی مقالاتی که دانشجو در آنها نویسنده مسئول است، به عنوان مقاله شرط کفایت دفاع و یا مقاله حائز نمره تشویقی وجود ندارد. همچنین، دانشجویانی که از فرصت مطالعاتی استفاده می‌کنند می‌توانند با موافقت استاد راهنمای اصلی، نام استاد پذیرنده خود در دوره فرصت مطالعاتی را در زمره نویسندگان مقاله درج کنند.
- بند ۶.** در صورتی که دانشجوی دکتری علاوه بر مقاله شرط کفایت دفاع، مقالات دیگری نیز با شرایط مندرج در بند ۵ منتشر نموده باشد، می‌تواند به ازای هر مقاله چاپ شده یا دارای پذیرش قطعی تا ۱ نمره و به ازای هر مقاله علمی پژوهشی دارای پذیرش تا ۰/۵ نمره تشویقی (مطابق جدول زیر) دریافت کند. مسئولیت ارزیابی و امتیازدهی به مقالات دانشجویان دکتری بر عهده مدیر تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.

حداکثر نمره تشویقی برای نفرات بعد				کیفیت مجله
Q4	Q3 یا داخلی	Q2	Q1	
۰/۲۵	۰/۵	۰/۷۵	۱	مقالات دارای پذیرش قطعی (چاپ شده یا دارای doi یا نامه پذیرش داخلی مهر شده و نام نویسنده مسئول (استاد راهنما))
۰/۱۵	۰/۲۵	۰/۴	۰/۵	مقالات دارای پذیرش (ایمیل یا نامه پذیرش تایید شده توسط استاد راهنما و مسئول پژوهشی دانشکده)

تبصره. در صورتی که مقاله شرط کفایت دفاع در مجلات معتبر فهرست JCR منتشر شده باشد، تا نصف امتیاز تشویقی مندرج در جدول فوق به آن تعلق می‌گیرد.

بند ۷. در صورتی که دانشجو دارای مقاله‌ای چاپ شده با شرایط مندرج در بند ۵ باشد ولی نام شخص دیگری به جز دانشجو و استادان راهنما/مشاور در مقاله آمده باشد، این مقاله نمی‌تواند به عنوان مقاله کفایت برای فراغت از تحصیل به حساب آید. با این وجود به منظور تشویق فعالیتهای گروهی، در این شرایط می‌توان حداکثر تا سقف نمره مندرج در جدول زیر برای مقالات چاپ شده منظور نمود. دانشجویان می‌توانند پیش از تسویه حساب با دانشگاه، از یک مهلت شش‌ماهه پس از تاریخ دفاع برای استفاده از نمره تشویقی بهره مند شوند.

حداکثر نمره تشویقی برای نفرات بعد				حداکثر نمره تشویقی برای نفر اول (به جز اساتید راهنما و مشاور)				شرایط مقاله
Q4	Q3 یا داخلی	Q2	Q1	Q4	Q3 یا داخلی	Q2	Q1	
۰/۱	۰/۱۵	۰/۲۵	۰/۳	۰/۱۵	۰/۲۵	۰/۳۵	۰/۴۵	مقالات دارای یک نویسنده به جز دانشجو، اساتید راهنما/مشاور
۰/۱	۰/۱۵	۰/۲	۰/۲۵	۰/۱	۰/۲	۰/۳	۰/۴	مقالات دارای دو نویسنده به جز دانشجو، اساتید راهنما/مشاور
۰/۱	۰/۱	۰/۱۵	۰/۲	۰/۱	۰/۲	۰/۳	۰/۳۵	مقالات دارای سه نویسنده به جز دانشجو، اساتید راهنما/مشاور
۰/۱	۰/۱	۰/۱	۰/۱۵	۰/۱	۰/۱۵	۰/۲۵	۰/۳	مقالات دارای چهار نویسنده به جز دانشجو، اساتید راهنما/مشاور

بند ۸. برای اخذ مجوز دفاع از رساله، لازم است تا پیش از هر گونه دعوت از داوران، ابتدا کاربرگ فعالیتهای پژوهشی دانشجو تکمیل گردد و به همراه مقالاتی که مستخرج از رساله بودن آنها به تأیید استاد راهنما و مدیر گروه آموزشی رسیده است، از طریق مسئول پژوهشی دانشکده جهت بررسی به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال گردد. در صورتی که شرط کفایت دستاوردهای پژوهشی دانشجو به تأیید مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه برسد، گروه آموزشی می‌تواند ضمن تکمیل کاربرگ درخواست مجوز دفاع برای دانشجو، از هیئت داوران دعوت به عمل آورد.

بند ۹. فرم مالکیت نتایج و حق نشر، جزء لاینفک رساله دانشگاه بوده و حتماً باید در نسخه صحافی شده رساله آورده شود.

بند ۱۰. مهلت انجام اصلاحات پیشنهادی هیئت داوران، دو ماه پس از تاریخ دفاع می‌باشد. چنانچه دانشجویی اصلاحات رساله خود را ظرف مدت مذکور انجام ندهد و کاربرگ مربوطه را به تأیید مسئول امور پژوهشی و فناوری دانشکده نرساند، کلیه نمرات تشویقی منظور شده در ارزشیابی رساله وی حذف می‌شود.